

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ ТА РЕГІОНАЛІСТИКИ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ

Вид дисципліни (за компонентом ОПШ):

вибіркова **Освітньо-професійна програма:**

Географія **Спеціальність:** 106 Географія

Галузь знань: 10 Природничі науки

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою: географічний

Мова навчання: українська

Розробник: д.геогр.н., доц. Заячук Мирослав Дмитрович

Профайл викладача:

[http://www.geoukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[1594\]\[caf_pers_id\]=92&commands\[1594\]=item](http://www.geoukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[1594][caf_pers_id]=92&commands[1594]=item)

Контактний телефон: 0506663909

E-mail: m.zayachuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle:

<https://moodle.chnu.edu.ua/user/view.php?id=1812&course=2550>

Консультації: Очні консультації: четвер 13:00 – 14:00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Згідно з Європейською хартією просторового планування (Торремоліноська Хартія) просторове планування є географічним відображенням економічної, соціальної, культурної та екологічної політики суспільства. Одночасно, це наукова дисципліна, управлінський механізм та програма, які було розроблено як міждисциплінарний та всебічний підхід, спрямований на збалансований регіональний розвиток та фізичну організацію простору відповідно до загальної стратегії. Просторове планування здійснюється з метою:

- раціональнішої територіальної організації землекористування та забезпечення взаємозв'язку між різними його формами;
- збалансованості потреб розвитку з необхідністю охорони навколишнього середовища і досягнення цілей соціального та економічного розвитку.

Просторове планування включає заходи з координації наслідків політики просторового розвитку, що здійснюється в інших секторах, для досягнення більш рівномірного розподілу економічного розвитку між регіонами, який в іншому випадку підкорявся б ринковим силам. Здобуті компетентності дозволять майбутнім управлінцям регіонального розвитку вирішувати завдання професійного змісту в частині обґрунтованого просторового планування з врахуванням регіональних особливостей.

2. Мета навчальної дисципліни. Мета навчальної дисципліни “Просторове планування” є ознайомлення здобувача вищої освіти з сутністю просторового планування та його видами: регіональним, міським, сільським плануванням й ін.

Обравши цю дисципліну здобувачі вищої освіти здобудуть додаткову теоретичну і практичну підготовку у галузі геопросторового планування як географічно-теоретичного підґрунтя практичної галузі просторового планування, узагальнення попередньо набутих фахових знань для цілей впорядкування територіального розвитку, узгодження господарської діяльності з цілями забезпечення сприятливого середовища життєдіяльності людини.

3. Завдання:

- формування здатностей навчатись та самонавчатись, керуючи часом представляти результати вчасно;
- здійснювати критичне осмислення просторових проблем та диспропорцій, аналіз різноманітної просторової інформації;
- виявляти і вирішувати проблеми просторового розвитку, обґрунтовувати та генерувати нові ідеї просторового планування у власних дослідженнях;
- вміння виступати, дискутувати, вести ділове спілкування та управляти проектами в напрямі просторового планування.

4. Пререквізити. Курс викладається в другому семестрі ОП, успішне засвоєння якого є поглибленням знань здобутих при вивченні дисциплін «Проблеми регіональної економіки», «Геоєкологія урбанізованих територій та раціональне природокористування», є запорукою ефективного виконання випускової кваліфікаційної роботи.

5. Результати навчання

Предметна компетентність. Здатність ставити завдання, виявляти і формулювання проблеми, пов'язані з галуззю просторового планування, у взаємозв'язку з природними, соціальними, економічними, екологічними, політичними і естетичними аспектами розвитку територій.

Загальні компетентності (поглиблення та розширення):

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності (поглиблення та розширення):

- здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку;
- здатність дотримання морально-етичних аспектів досліджень, інтелектуальної доброчесності, професійного кодексу поведінки.

6. Опис навчальної дисципліни

6.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Просторове планування»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	5	150	3	15	30		-	105	-	залік
Заочна									-	-	-	

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	дата	с.р.	л		сем.	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Сутність просторового планування											
Тема 1. Просторове планування: сутність поняття, історія розвитку, зв'язок з науковими дисциплінами. Сутність понять «просторовий розвиток» і «просторове планування». Історія розвитку просторового планування у світі та Україні. Концепція простору як соціального продукту. «Виробництво простору» Анрі Лефевра. Поняттєво термінологічна система просторового планування. Зв'язок територіального планування з іншими науками. Просторове планування і географія.	10	2	5		3							
Тема 2. Світові й європейські документи щодо просторового планування. Програма Організації Об'єднаних Націй з населених пунктів (UN-НАВІТАТ). Декларація про міста та інші населені пункти в новому тисячолітті. Публікації UN-НАВІТАТ: Глобальна доповідь про населені пункти. Стан міст світу.	8	1			7							

<p>Діяльність Європейської Конференції міністрів, відповідальних за просторове/регіональне планування (СЕМАТ). Європейська хартія регіонального/просторового планування (Торремоліноська Хартія). Керівні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту. Поліцентричний розвиток і просторове планування. Лісабонська Декларація про мережі сталого просторового розвитку Європейського континенту: мости через Європу. Компендіум систем і політики просторового планування Європейського Союзу. Територіальний порядок денний ЄС – 2020.</p>											
<p>Тема 3. Геопланування, районне планування, регіональне планування, територіальне планування. Геопланування, районне планування, регіональне планування, територіальне планування: сутність і співвідношення понять. Геопланування як практика просторовофункціонально і організації простору. Підходи до визначення геопланування. Цілі та основні завдання геопланування. Особливості та види геопланування. Поняття про об'єкт геопланування. Поняття про геопланувальні системи як предмет геопланування. Склад, особливості і властивості геопланувальних систем, їх відмінність від соціально- економічних та виробничо- територіальних систем. Світова практика геопланування. Планувальні концепції організації Європейського простору. Сучасний стан планування територій в Україні та його місце у вирішенні проблем</p>	9	1			8						

регіонального розвитку.											
<p>Тема 4. Система просторового планування в Україні Законодавче забезпечення просторового планування в Україні. Поняття про Державні будівельні норми України. Генеральна схема планування території України. Види містобудівної документації. ДБН Б.1.1-13:2012. Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях. Схема планування території області. ДБН Б.1.1-11:2011. Склад і зміст схем планування території Автономної Республіки Крим та областей України. Схема планування території району. ДБН Б.1.1-6:2007 Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території району. Генеральний план населеного пункту. ДБН Б.1.1-15:2012 Склад і зміст генерального плану населеного пункту. Плани зонування території. ДСТУ-Н Б Б.1-1-12:2011 Настанова про склад та зміст плану зонування території (зонінг). Детальний план території. ДБН Б.1.1-14:2012 Склад та зміст детального плану території.</p>	12	2			10						
<p>Тема 5. Методологія планування регіонального розвитку в Україні. Сутність та складові процесу стратегічного планування. Підготовчий етап процесу розробки стратегії регіонального розвитку. SWOT-аналіз обласного регіону. Стратегічне фокусування. Основні елементи компонентних планів області. Особливості підготовки компонентних планів. Рамки реалізації стратегії регіонального розвитку. Оцінка ризиків і проблем планування.</p>	9	1			8						

<p>Тема 6. Основи міського планування. Історичні концепції розвитку міст (урбанізм як спосіб життя, урбаністична екологія, соціалістична урбанізація, право на місто, місто-сад, чартерне місто й ін.). Міжнародно-правові джерела муніципального права. Європейська хартія міст 1992 р. Концепція «нового урбанізму». Європейська хартія міст 2008 р. (Маніфест нової урбаністики). Концепція smart-city. Комплексні стратегії розвитку міст. Планування транспортного простору міст. Партисипативне планування міст.</p>	15	1	5	1	8						
<p>Тема 7. Планування просторового розвитку сільських територій. Сільське населення і сільські поселення світу й Європи: сучасний стан і тенденції розвитку. Сільське населення і сільські поселення України: сучасний стан і тенденції розвитку. Моделі розвитку сільських територій. Просторове планування сільських територій у програмних документах Європейського Союзу. Сільськогосподарська (агрикультурна) спадщина (GIAHS). Правове регулювання просторового розвитку сільських територій в Україні. Концепція розвитку сільських територій. Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів і малих міст: приклади України. Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів і малих міст: досвід Польщі.</p>	13	1	5		7						
Разом за ЗМ1	75	9	15		51						
<p>Теми лекційних занять</p>	<p>Змістовий модуль 2. Основи дослідження просторового розвитку регіону</p>										
<p>Тема 8. Теоретико-методологічні основи та концептуальні засади</p>	16	2			14						

<p>дослідження просторового розвитку регіону. Суть територіально-структурних процесів та їх класифікація. Просторовий розвиток регіону як синергетичний вираз територіально- структурних процесів в контексті соціально- економічних можливостей, ризиків і наслідків. Маргіналізаційність, конкуренційність та інноваційність територіально-структурних процесів як критичні ознаки просторового розвитку регіону. Методи просторового виміру маргіналізаційності, конкуренційності та інноваційності територіально-структурних процесів у регіоні.</p>											
<p>Тема 9. Особливості і ознаки територіально-структурних процесів в регіоні. Просторові зміни в галузево-територіальній структурі промисловості регіону в результаті впливу світової фінансово-економічної кризи. Сегрегаційні процеси в житловому будівництві як вираз маргіналізаційно-полярних регіональних територіально-структурних процесів. Просторовий синхронізм соціально-економічного розвитку малих міст як наслідок трансформації опорного каркасу регіону.</p>	21	1	10		10						
<p>Тема 10. Трансформація регіону як середовища територіально-структурних процесів. Соціально орієнтоване бізнес-середовище як передумова розвитку економічного простору. Цільова модель формування соціально орієнтованого бізнес-середовища. Транспортна інфраструктура як фактор і мережева основа формування територіально-структурних процесів та розвитку середовища регіону.</p>	11	1			10						

<p>Тема 11. Наслідки територіально-структурних процесів у регіоні та просторові зрушення. Економічна концентрація в контексті формування економічного простору України. Оцінка впливу чинників на просторову концентрацію економічної діяльності. Вплив структурних зрушень на ефективність економічного та просторового розвитку регіонів України. Роль метрополії як центру дифузії територіально-структурних процесів.</p>	16	1	5	10						
<p>Тема 12. Обґрунтування концептуальних засад удосконалення просторового розвитку регіонів. Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком регіону. Розробка рекомендацій щодо активізації просторового розвитку сільських територій регіону. Концепція удосконалення державної просторової політики.</p>	11	1		10						
Разом за ЗМ 2	75	6	15	54						
Усього годин	150	15	30	105						

6.2.1. Теми семінарських занять

№	Назва теми	год./балів	Термін
Змістовий модуль №1			
1	Території і регіони як об'єкти планування.	5/4	
2	Планування міст. Просторова структура та функціональне зонування міст.	5/4	
3	Планування сільських територій.	5/4	
Змістовий модуль №2			
4	Наслідки територіально-структурних процесів в регіоні.	10/6	
5	Роль метрополії як центру дифузії територіально-структурних процесів	5/6	

6.2.2. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми	Термін виконання	ПІБ
1	Територіальний порядок денний Європейського Союзу		
2	Європейська хартія просторового планування		
3	Глобальна доповідь про населені пункти		
4	Світова практика геопланування		
5	Планувальні концепції організації Європейського простору		

6	Генеральна схема планування території України		
7	Зонінг – настанова про склад та зміст плану зонування території		
8	Особливості формування компонентних планів регіонів		
9	Концепція «нового урбанізму»		
10	Концепція smart-city		
11	Просторове планування сільських територій у програмних документах ЄС		
12	Сільськогосподарська (агрикультурна) спадщина		
13	Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів: приклади України		
14	Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів: досвід Польщі		
15	Просторовий розвиток регіону як синергетичний вираз територіально- структурних процесів		
16	Просторовий синхронізм соціально-економічний розвитку як наслідок трансформації опорного каркасу регіону		
17	Соціально-орієнтоване бізнес-середовище як передумова розвитку економічного простору		
18	Регіональний розвиток як об'єкт просторового планування		
19	Концепція удосконалення державної просторової політики		
20	Система просторового планування в Німеччині		

* ІНДЗ – в цілому для навчальної дисципліни (10 б).

6.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми	термін
Змістовий модуль №1		
1	Історія розвитку просторового планування у світі	
2	Історія розвитку просторового планування в Україні	
3	Зв'язок територіального планування з іншими науками	
4	Просторове планування і географія	
5	Декларація про міста та інші населені пункти	
6	Керівні принципи сталого просторового розвитку Європи	
7	Компедіум систем і політики просторового планування ЄС	
8	Діяльність Європейської Конференції міністрів, відповідальних за просторове планування (СЕМАТ)	
9	Геопланування як практика просторової функціональної організації простору	
10	Особливості геопланувальних систем	
11	Властивості геопланувальних систем	
12	Законодавче забезпечення просторового планування в Україні	
13	Склад і зміст генерального плану населеного пункту	
14	Склад та зміст детального плану території	
15	SWOT-аналіз обласного регіону	
16	Історичні концепції розвитку міст	
17	Міжнародно-правові джерела муніципального права	
18	Комплексні стратегії розвитку міст	
19	Моделі розвитку сільських територій	
20	Партисипативне планування міст	
21	Правове регулювання просторового розвитку сільських територій в Україні	
Змістовий модуль №2		
22	Створення регіональних кластерів як форма просторового розвитку	

23	Маргіналізаційність, конкурентність та інноваційність територіально-структурних процесів	
24	Методи просторового виміру маргіналізаційності, конкурентності та інноваційності	
25	Активізація розвитку інноваційних процесів стягування в період трансформації територіальної організації дошкільної і шкільної освіти	
26	Просторовий синхронізм соціально-економічного розвитку малих міст як наслідок трансформації опорного каркасу регіону	
27	Роль транспортної інфраструктури у розвитку середовища регіону	
28	Оцінка впливу чинників на просторову концентрацію економічної діяльності	
29	Вплив структурних зрушень на ефективність просторового розвитку регіону	
30	Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком регіону	
31	Інтеграція екологічної складової розвитку у просторове планування	
32	Сутність СЕО та проблеми просторового планування	
33	Інтеграція ландшафтного планування в просторове планування	
34	Теми ландшафтного планування в просторовому плануванні	
35	Регіональний рівень просторової організації території	
36	Законність та відповідальність у державному управлінні	
37	Підготовка та ухвалення рішень у державному управлінні	
38	Просторовий аспект державного управління	
39	Сучасні моделі стратегічного управління	
40	Проектна компетентність державного службовця	
41	Функції управління проектами в реалізації державних проєктів	
42	Нове публічне управління (New Public Management): доцільність його впровадження.	

7. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна та письмова (тестування, есе, реферат) відповідь здобувача вищої освіти та ін.

Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання:

- контрольні тестування;
- реферати та есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації та виступи;
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль здійснюється під час семінарських занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретної роботи. Оцінки виставляються у балах, що зазначаються перед оголошенням теми семінару та у робочій навчальній програмі і силабусі. Оцінки (бали) за самостійну роботу виставляються за її письмове виконання в день написання модульного контролю, або за індивідуально виконане письмове завдання.

Модульна контрольна робота, завданням якої є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, здатності осмислити зміст даної частини дисципліни, уміння письмово подати певний матеріал. Модульна контрольна робота передбачає тестування (Модульна контрольна №1 - 10 балів, модульна контрольна №2 - 10 балів (максимально).

Модульний контроль (сума балів за окремий змістовий модуль) виставляється на підставі

оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля як сума оцінок отриманих на семінарах, за самостійні роботи та модульну контрольну роботу. Загалом у модулі №1 – 30 балів (12 балів – участь у семінарських заняттях, 10 балів – контрольна робота, 8 балів – самостійна робота), модуль №2 - 30 балів (12 балів – участь у семінарських заняттях, 10 балів – контрольна робота, 8 балів – самостійна робота).

Загальна кількість балів набрана здобувачем вищої освіти в змістовному модулі виставляється в журналі обліку відвідування та успішності академічної групи і відомості, що здається у деканат.

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі заліку з врахуванням балів (оцінок) отриманих за два модулі.

Залік проводиться в усній або письмовій формі і передбачає відповіді на два питання теоретичного і одне практичного змісту (1 питання - 15 б.; 2 питання - 15 б., 3 питання – 10 балів).

8. Політика курсу

Впродовж семестру для перевірки знань студента та контролю за самостійною роботою студента застосовують письмові (тести) роботи, письмові роботи (тести) з тем самостійної роботи, виступи на семінарських заняттях. Під час семінарських заняттях здобувач вищої освіти повинен знати сутність понять, термінів та категорій.

Питання дотримання академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: [Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](#), [Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](#), [Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича](#) та [Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича](#)

Розподіл балів, які отримують студенти

Для прикладу (залік)

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль №2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
6	3	3	3	3	6	6	5	6	6	8	5		

9. Рекомендована література

9.1. Базова (основна)

1. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Закон України «Про основи містобудування». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Закон України «Про Генеральну схему планування території України». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Закон України «Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації» – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
5. ДБН 360-92** Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень.
6. ДБН Б.1.1-11:2011. Склад і зміст схем планування території Автономної Республіки Крим та областей України
7. ДБН Б.1.1-13:2012. Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях
8. ДБН Б.1.1-15:2012 Склад і зміст генерального плану населеного пункту
9. ДБН Б.1.1-16:2013. Склад та зміст містобудівного кадастру

10. ДБН Б.1.1-6:2007 Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території району
11. ДБН Б.1.1-7:2007 Система містобудівної документації. Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території сільради
12. ДБН Б.1-2-95. СМБД. Склад, зміст, порядок розроблення, погодження і затвердження комплексних схем транспорту для міст України
13. ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій території
14. ДБН Б.2.4-1-94 Планування і забудова сільських поселень.
15. ДБН Б.2.4-3-95 Планування і забудова сільських поселень. Генеральні плани сільськогосподарських підприємств.
16. ДБН Б.2.4-4-97 Планування і забудова сільських поселень. Планування та забудова малих сільськогосподарських підприємств та селянських (фермерських) господарств.
17. ДБН Б.1.1-14:2012 Склад та зміст детального плану території
18. ДБН В.2.3-5-2001. Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів
19. ДСТУ-Н Б Б.1-1-12:2011 Настанова про склад та зміст плану зонування території (зонінг)
20. Вулиця для всіх. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://street4all.org.ua/>
21. Сонько С.П. Просторовий розвиток соціо-природних систем: шлях до нової парадигми : монографія. – К. : Ніка Центр, 2003. – 287 с.
22. Планування територій: Навч. посіб. / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Стереотип. вид. – Херсон : Грінь Д.С., 2017. – 268 с.
23. Дронова О. Л. Новий урбанізм у пошуках виходу з урбаністичного колапсу. Український географічний журнал. – 2015 – № 3. – С. 33–41.
24. Європейська хартія міст 1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakonbase.ru/content/base/21053/?pdf=1> або <http://uristinfo.net/2010-12-18-14-34-28/42-pdbilenchuk-mistseve-samovrjaduvannja-v-ukrayini/743-evropejskaja-hartija-gorodov.html>
25. Європейська хартія міст 2008 р. (Маніфест нової урбаністики) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Principle-9.-European-chart.pdf
26. Жукович І.А. Smart-місто як новий об'єкт статистичних досліджень: визначення терміна. Статистика України. – К.: Інформ.-вид. центр Держкомстату України, 2015. – N 1. – С. 18–22.
27. Камінська Н.В. Міжнародно-правові джерела муніципального права. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2014. – № 3. – С. 87–92.
28. Концепція розвитку сільських територій. Затверджена розпорядженням КМУ від 23 вересня 2015 р. № 995-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80>
29. Концепція розвитку міста КИЇВ СМАРТ СІТІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kyivsmartcity.com/concept/>
30. Куйбіда В.С. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи : збірник нормативно-правових актів і науково-аналітичних матеріалів / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов, Академія муніципального управління, Центр досліджень питань регіонального і місцевого розвитку та сприяння адміністративній реформі, Всеукраїнська Асоціація магістрів державного управління, Українська асоціація місцевих і регіональних влад. – Київ, Видавництво «Крамар», 2009. – 170 с.
31. Маруняк Є. О. Територіальне (просторове) планування: зміст, еволюція та основні сучасні напрями [текст]. Український географічний журнал. – 2014. – № 2. – С. 22–31. <https://ukrgeojournal.org.ua/uk/node/444>
32. Методологія планування регіонального розвитку в Україні. Інструмент для розробки стратегій регіонального розвитку і планів їх реалізації [Електронний ресурс]: Проект Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку України». – Режим доступу: http://eg.gov.ua/web_docs/1/2014/11/docs/Methodology_of_RD_planning.pdf
33. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 16.11.2011 № 290 «Про затвердження Порядку проведення містобудівного моніторингу».
34. Розвиток сільських територій в системі євроінтеграційних пріоритетів України : [монографія] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень ; наук. ред. В.В. Борщевський. - Львів, 2012. - 216 с. (Серія "Проблеми регіонального розвитку").

35. Смарт-інновації українських міст // Платформа розвитку міст портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://urbanua.org/dosvid/ukrayinski-pryklady/340>
36. Ткачук І. Просторове планування сільських територій: законодавче забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://despro.org.ua/news/experts/detail.php?ID=1285>
37. Чукут С.А., Дмитренко В.І. Смарт-сіті чи електронне місто: сучасні підходи до розуміння впровадження е-урядування на місцевому рівні. Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 13. – С. 89–93.
38. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України: ред. кол.: Ю.В. Ковбаснюк (голова) та ін. – К.: Дніпропетровськ, НАДУ – 2012.
39. Євтушенко О.Н., Андріян В.І. Державне управління. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. Ч.1. – 268 с.

9.2. Допоміжна

1. Територіальна організація бізнес-центрів в місті Києві: реалії і перспективи // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 35-38.
2. Лейберюк О.М. Геопросторовий аналіз доступності населення до центрів госпітальних округів (на прикладі Чернівецької області) // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І. Пилипенка, Д. Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 125-128.
3. Мозговий А.А. Просторово-часові межі субурбії: конфлікт міста і передмістя університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С.158-160.
4. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.І. Міські публічні простори в Україні: суспільно-географічний погляд на сучасні виклики університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 36-38.
5. Підгрушний Г.П. Формування системи полюсів зростання в контексті завдань адміністративно-територіальної реформи України університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 44- 47.
6. Удовиченко В.В. Регіональне ландшафтне планування: сутність концепту університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 53-56.
7. Пилипенко І.О. Периферія та периферійність у понятійно-термінологічній системі суспільної географії університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 182-185.
8. Сільченко Ю.Ю., Семенюк Л.Л., Зарубіна А.В. Деякі аспекти транспортної доступності адміністративних центрів Кіровоградської області університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 243-245.
9. Мальчикова Д.С. Концепція зеленої інфраструктури у сучасній зарубіжній практиці просторового планування //Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.-практ. конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.// гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018. – 361 с., С. 120-124.
10. Кузнецов С.Г. Територіальне планування і розвиток міст / С.Г. Кузнецов, І.І. Ананян,

Л. М. Богак. – Донецьк : Норд-Прес, 2008. – 335 с.

11. Метрополізаційні процеси в регіоні: концептуальні підходи та прикладні аспекти просторового аналізу : науково-аналітична доповідь / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук. ред. М. І. Мельник. – Львів, 2014. – 65 с.

12. Немець К.А. Просторовий аналіз у суспільній географії: нові підходи, методи, моделі : монографія / К.А. Немець, Л.М. Немець. – Харків : ХНУ, 2013. – 225 с.

13. Сонько С.П. Просторовий розвиток соціо-природних систем: шлях до нової парадигми : монографія / С.П. Сонько. – К. : Ніка Центр, 2003. – 287 с.

14. Топчієв О.Г. Планування території : навчальний посібник / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Херсон : Грінь Д. С, 2014. – 268 с.

15. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : колективна монографія / За ред. К. Мезенцева, О. Олійника, Н. Мезенцевої. – К. : Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.

16. Планування територій населених пунктів. Навчальний посібник / За ред. д.е.н. А.Я. Сохнича. – Львів: Ліга-Прес, 2010 – 168 с.

17. Дідик В.В., Павлів А.П. Планування міст. – Львів: Львівська політехніка, 2006. – 407 с.

18. Солярчук Д.І, Солярчук Ю.Д. Використання земель населених пунктів в сучасних умовах / Управління земельними ресурсами в умовах відкритої економіки. – Львів: НАУ, 2009. – 36 с.

19. Сохнич А.Я., Солярчук Д.І., Тарасюк І.Г., Солярчук Ю.Д. Планування використання земель населених пунктів: формування прибудинкових територій. – Львів: Українські технології, 2009. – 96 с.

20. Крамар О. Контури нового розламу (чому інерційний сценарій розвитку загрожує економічним розламом України на Північ та Південь) – Український ТИЖДЕНЬ, №16 (700), 23-29.04.2021. – С. 32-36.

21. Кононенко О.Ю., Дронова О.Л. Концепція міського метаболізму як підґрунтя для розбудови циркулярних міст в Україні/ Український географічний журнал. – №1 (117). – С. 36-
<https://ukrgeojournal.org.ua/uk/node/739>

10. Інформаційні ресурси

1. Council of Europe Conference of Ministers Responsible for Spatial/Regional Planning (CEMAT) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/cemat/default_en.asp.

2. Territorial Agenda of the European Union – 2020. Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions agreed at the Informal Ministerial Meeting of Ministers responsible for Spatial Planning and Territorial Development on 19th May 2011 Godolló, Hungary. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nweurope.eu/media/1216/territorial_agenda_2020.pdf.

3. The EU compendium of spatial planning systems and policies. – Luxembourg: Office of Official Publications of the European Communities. – 1997. – 192 p.

4. The United Nations Human Settlements Programme, UN-НАВІТАТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unhabitat.org>.

5. UN-НАВІТАТ. Series: Global Report on Human Settlements. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unhabitat.org/series/global-report-on-human-settlements>. (до питання 2)

6. World cities report – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wcr.unhabitat.org>.

8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

9. Децентралізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/about>

10. Економічний дискусійний клуб. Всесвітній Економічний Форум [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/>

11. Інститут географії НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://igu.org.ua/uk>

12. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.idss.org.ua/index.html>

13. Інститут громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.csi.org.ua/>

14. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://icps.com.ua/>

15. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minregion.gov.ua>